

18 februari 2024

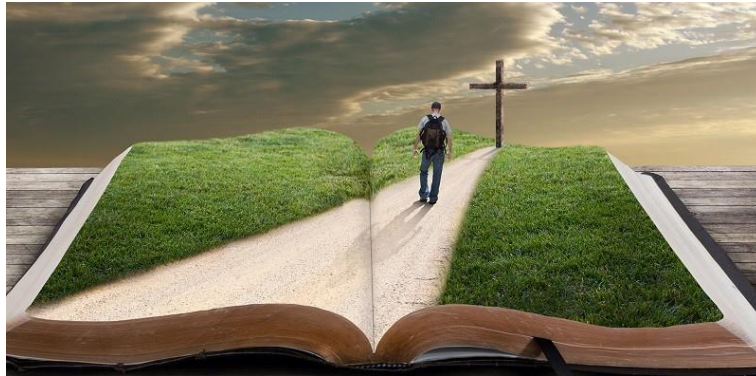
**WANDEL IN DE LIEFDE
WANDEL IN HET LICHT
WANDEL IN WIJSHEID**

Efeziërs 5, vers 1 t/m 21

In deze preek zullen wij nadenken over onze levenswandel: hoe u en ik als christen hebben te leven, wat God van ons verwacht. In Efeze 5 hebben wij daarvoor allemaal regels gelezen. En dat zijn niet de enige regels die de Efeziërs van Paulus hebben gekregen. De regels begonnen al een hoofdstuk eerder en na onze Bijbellesing volgt nog een hoofdstuk met aanwijzingen. Allemaal regels, opdrachten, aanmoedigen en waarschuwingen... Sommige kerkmensen hebben een bepaalde allergie voor regels ontwikkeld. Dat heeft te maken met hoe ze vroeger ingepompt kregen wat zij wel en vooral wat zij niet mochten, op zondag, op de zaterdagavond enzovoort. Door al die regels had je het gevoel in een keurslijf te worden gestopt... je had geen bewegingsvrijheid... En het voelde soms ook wel schijnheilig aan, het vertoonde soms een zekere willekeur, want: 'dat kan blijkbaar dan weer wel'.

Onze maatschappij hebben wij ook niet echt mee om fijn te kunnen luisteren naar de Bijbeltekst van vandaag, want als wij ergens mee van worden in ons land, dan zijn het wel al die regeltjes. Vraag maar aan de boeren, die helemaal gek worden van al de regels van de overheid. Of vraag het aan een huisarts of leerkracht die aan zoveel regels moet voldoen en extra dingen moet doen waardoor men aan het eigenlijke vakwerk haast niet meer toekomt.

Ik benoem nu deze dingen, maar dat is natuurlijk niet handig van mij, want op deze manier heeft u helemaal geen zin meer om naar een preek over allerlei regels te luisteren. Ik gebruik daarom even een ander beeld: denk tijdens de preek maar aan *het leren bespelen van een muziekinstrument*. Een muziekinstrument leren bespelen... tja, dan heb je ook te maken met heel veel regels. Je moet het notenschrift aanleren met alle regels van de muziek. Je moet leren hoe je je instrument moet vasthouden en hoe niet, hoe je je handen moet zetten. Je moet - als het een blaasinstrument betreft - letten op je ademhaling, want daar zijn ook regels voor. En natuurlijk oefenen. Steeds weer oefenen. Maar je gaat door... je vindt het zelfs leuk, ook al is het soms best wel taai..., want: die prachtige muziek, daar doe je het voor. Dat is genieten. Nou, dat is het waar het vanavond over gaat. *Het gaat erom dat u en ik met ons leven prachtige muziek zullen maken*. Om er zelf van te genieten. Om anderen ervan te laten genieten. En *om God daarmee te eren*. Nu, laten wij zo de muziekles gaan starten:

Eerst even een overzicht van het Bijbelgedeelte. Paulus heeft die 21 verzen met aansporingen en regels onderverdeeld in drie thema's. Drie thema's met het steeds terugkerende woord 'wandelen'. Vers 1 t/m 7 gaat over *wandelen in de liefde*. Vers 8 t/m 14 gaat over *wandelen in het licht*. En vers 15 t/m 21 gaat over *wandelen in wijsheid*, wandelen als wijzen. Nou, zo zou uw en mijn levenswandel dus getekend moeten worden: als een wandelen in de liefde, een wandelen in het licht en een wandelen in wijsheid. Dat zijn toch prachtige woorden om deze week mee aan de slag te gaan? Liefde, licht en wijsheid.

En wat ik ook mooi vind aan deze opbouw van het Bijbelgedeelte: Paulus begint bij de liefde. Wandel in de liefde. Dat is het begin. Daar moet je alles wat je deze week gaat doen, of wat je zult bedenken, of alle gedachten die je de ruimte geeft en woorden die je spreekt aan meten: is wat ik nu zeg, wat ik nu doe, wat ik denk met betrekking tot die ander..., is het gevuld met liefde?

Ja, en dan niet zomaar liefde... Efeziërs 5 begon met (vers 1): 'wees dan navolgers van God, als geliefde kinderen... en wandel in de liefde, zoals Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als offergave en slachtoffer.' Die liefde waarin wij moeten wandelen staat tussen twee elementen ingeklemd, namelijk: dat wij als geliefde kinderen onze God en Vader moeten navolgen. En dat wij moeten wandelen in de liefde, zoals de Heere Jezus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als een offer. Jouw levenswandel in liefde, is dus ingeklemd in de liefde van de hemelse Vader Die ons geliefde kinderen noemt en de liefde van de Zoon Die Zichzelf voor ons als offer heeft gegeven. Dat is de dieprode kleur van de liefde, waarin wij moeten wandelen. Nou, laat zo al je woorden, je gedachten, je handel en wandel omringd worden door en doorademt worden met die liefde van God.

Als Paulus dat 'wandelen in de liefde' zo als de basis heeft benoemd voor onze levenswandel, dan benoemt hij vervolgens ook het tegenovergestelde van het 'wandelen in de liefde'. Vers 3: *Maar*

ontucht en alle onreinheid of hebzucht, laten die onder u beslist niet genoemd worden, zoals het heiligen past, en evenmin oneerbaarheid, dwaze praat en lichtzinnige taal (geen schuine moppen of afbrekende woorden), die onbehoorlijk zijn; maar veelmeer past dankzegging.

Ik was deze week op bezoek bij een ouder echtpaar en toen zei de vrouw tegen mij toen wij het over onze maatschappij hadden: 'mijn vader zei al: 'macht, geld en vrouwen, daar lijkt alles om te draaien in de wereld'. Ze bedoelde te zeggen: 'dit was jaren geleden ook al waar het om draaide in de wereld.' Nou, ik kon haar vertellen: 'uw vader zei dat al jaren geleden, maar Paulus schreef zoiets al bijna 2000 jaar geleden.' Ontucht en hebzucht benoemt Paulus. De grote tegenbeelden van een 'wandelen in de liefde', want in beide gevallen wordt de ander, de naaste, namelijk niet in liefde gezien of

gekend, maar is de ander een instrument of gebruiks-artikel (bij ontucht), of is de ander een concurrent die moet worden verslagen (hebzucht) of iemand die jou jaloezie opwekt.

En het pijnlijke is, het lijkt wel alsof in onze maatschappij ontucht en hebzucht zelfs worden aangemoedigd. Want alles is geseksualiseerd. Reclames moeten verleidelijk zijn. Kleding moet niet teveel verhullen en mag prikkelen. Relaties en samenlevingsvormen zijn er in alle vormen, om te geven wat jij wilt, wat jij nodig hebt. Maar ook de hebzucht wordt aangemoedigd. Ik las van een professor in de psychologie die stelde dat dit zelfs de basis is van onze maatschappij. Volgens het neoliberale gedachtegoed dat de grondslag vormt voor onze economie, zijn mensen namelijk ten diepste wezens die met elkaar concurreren, die de wedstrijd met elkaar aangaan en dat is niet verkeerd, nee, zo zijn wij nu eenmaal en het is ook goed voor de economie, het brengt vooruitgang, het brengt winstmaximalisatie... en een bloeiende economie is tot zegen voor alle mensen... Zo luidt de theorie van het neo-liberalisme. Maar wat heeft het een schadelijke gevolgen voor de meest kwetsbaren, maar ook voor de gezonde en well-to-do man en vrouw die uitgeput raken van hun eigen ambities en alle verantwoordelijkheden die ze hebben en targets die ze moeten zien te behalen.

'Ontucht, onreinheid, hebzucht... laat ze zelfs niet genoemd worden', zo schrijft Paulus. Terwijl het overal van de daken wordt geschreeuwd en alles van de samenleving heeft doortrokken, mag het onder ons niet eens genoemd worden – 'ze zijn het noemen niet waard' – want ze staan een wandelen in de liefde zo in de weg. Best ingewikkeld hoor... om christen te zijn in deze maatschappij.

Efeziërs 5 is best heel zwart-wit. Heel radicaal. Je ziet het ook, als Paulus vervolgens gaat vertellen over het 'wandelen in het licht'. Paulus schrijft (vers 8): 'Voorheen waren jullie duisternis, maar nu zijn jullie licht in de Heere'. Dus het is òf licht, òf duisternis. Terwijl heel de maatschappij een grijs gebied is, heel donkergrijs tot wat minder grijs, alle grijstinten van licht tot donker zijn aanwezig ..., is het voor een christen: of licht, of donker. Je doet dus niet een beetje mee, nee, je maakt keuzen. Ook al is dat soms pijnlijk..., soms vreemd..., is het voor anderen niet te volgen...

En aan de andere kant – dat is het lastige en misschien soms ook verwarrende – aan de andere kant moeten wij christenen niet onze hele levenswandel met allerlei duidelijke regels gaan dichttimmeren. Want dat kan juist tot schade zijn van het wandelen in de liefde. Met allemaal regels kom je er niet. Als je een heel bouwwerk van regels maakt, dan bestaat het gevaar dat de liefde onzichtbaar wordt doordat het in de schaduw van dat bouwwerk aan regels staat.

Dus aan de ene kant moet je heel duidelijk zijn: duidelijke grenzen voor jezelf stellen, helder hebben hoe je God wilt dienen en wat het betekent om Jezus te volgen. En aan de andere kant vraagt het wandelen-in-de-liefde vaak van je, dat je meebeweegt met de samenleving, dat je een ander probeert te begrijpen, dat je omwille van de ander een stap meegaat. Dat je bijvoorbeeld naar een feestje gaat, waar je je helemaal niet thuis voelt, wat helemaal niet met je eigen levenswandel strookt, maar om de ander te laten zien dat je hem of haar belangrijk vindt. Ik vind het bijvoor-

beeld zo mooi om Jezus bij tollenaars en zondaren aan tafel te zien zitten. Hij past er helemaal niet. En Hij keurt hun gedrag, het leven van Zijn tafelgenoten, ook helemaal niet goed. Jezus is bijzonder duidelijk als het over rijkdom en hebzucht gaat. Maar Hij gaat wel de verbinding aan, Hij zoekt de mensen juist op in hun eigen leefwereld die zo ver afstaat van Zijn wandelen in de liefde. Want de liefde..., die is allesbepalend.

Kunt u er iets van begrijpen hoe de Bijbel heel radicaal is wat betreft ons leven, onze levenswandel, heel zwart-wit zoals Paulus hier..., maar dat wij tegelijkertijd ons niet aan allemaal regeltjes moeten laten binden? Dat is nu het prachtige en bevrijdende, maar ook het diepernstige van een wandelen in de liefde, een wandelen in het licht en een wandelen in wijsheid.

Laten wij even verder kijken naar wat Paulus zegt over 'wandelen in het licht'... Want dan komen wij nog een stap verder in hoe wij als christenen in onze samenleving hebben te leven. Paulus schrijft dus: 'Want u was voorheen duisternis, maar nu bent u licht in de Heere; wandel als kinderen van het licht'. ... Je bent nu licht, zegt Paulus. U en ik horen niet alleen te wandelen in het licht, het licht door te geven, enzovoort, maar we zijn licht, zo zegt Paulus. Het gaat dus niet slechts om ons doen en laten, hoe wij dat allemaal in de komende week gaan vormgeven, maar om wie wij zijn. Daarom citeerde Paulus denk ik ook die woorden die mogelijk werden gebruikt bij een doopplechtigheid in die tijd: 'ontwaak gij die slaapt en sta op uit de dood, en Christus zal over je lichten'. Weet wie je bent! Nieuw. Opgestaan uit de dood! Verbonden met Christus.

Dat vind ik heel belangrijk: het gaat dus allereerst om onze identiteit. Niet om het doen, maar om het zijn. Hoe u uw levenswandel vormgeeft deze week, ach, de een zal het zo doen en de ander zo. En misschien zullen wij dankbaar zijn over hoe wij het er deze week van afbrengen, maar misschien dat wij ook wel teleurgesteld in onszelf zullen raken. Maar ga steeds terug naar je wie je mag zijn in Christus: Gods kind, gered en begenigd, vergeven en geliefd. Wees wie je bent.

En als je dat voor je houdt, als je dat vasthoudt – wie je mag zijn in Christus, je identiteit – dan voorkomt dat hopelijk ook dat je op het ene onderdeel van je levenswandel heel stipt bent en dat je het andere onderdeel helemaal verwaarloost. In onze maatschappij zijn al die verschillende aspecten van het leven vaak losse eilandjes geworden die weinig tot niets met elkaar te maken hebben: het huwelijksleven naast het seksleven, de vriendengroep naast de familiekring, het werk naast je hobby's ... alles staat los van elkaar, soms zelfs haaks op elkaar en daardoor raken wij vaak ook zo onrustig en is het leven soms zo versnipperd. Maar Christus heeft het over al deze aspecten van je leven te zeggen. In al die deelgebieden, die soms elkaar zo in de weg zitten en natuurlijk allemaal aandacht vragen, is er één constante: je verbinding met de Heere Jezus. Het vanaf nu licht mogen zijn in de Heere. Dat is je identiteit. Laat daarom Christus' licht over alles van je leven schijnen.

'Licht in de Heere', zo noemt Paulus de gelovigen dus. Uit de duisternis gered en in het licht gezet. U bent licht in de Heere. Even wat meer woorden aan geven, want

het blijft misschien nog wat vaag wat dat dan betekent dat u en ik 'licht-mogen-zijn'... Nu, doordat Jezus, het Licht der wereld, tot ons is gekomen, mogen wij – als wij in Hem geloven en ons leven aan Hem toevertrouwen – werkelijk gered zijn. Dat is het Evangelie. Wij zijn vergeven. Onze schuld is kwijtgescholden. Alles is weggehaald wat tussen God en ons in staat. Maar... het is meer dan dat. Christus wil ook ons leven laten stralen. Ons leven is niet slechts door Hem opgelapt, de deukjes eruit gehaald, de vuiligheid weggepoetst..., nee, wij mogen vanaf nu stralen. Hij is het stralend Licht der wereld en wij mogen ook licht zijn en stralen. Zijn leven mag ons leven zijn. Zijn Geest vervult ons bestaan. Dat is groot hoor, bijzonder groot, als ik het zo zeg.

Wij gaan dankzij Jezus' redding dus niet alleen naar het eeuwige licht toe. Wij leven niet alleen in het licht. Wij zijn het licht. Hoe dan? Ik moet denken aan die glow-in-the-dark-artikelen die op bijna elke kinderkamer wel zijn te vinden. Bij ons werken ze nooit zo goed (en daarmee haal ik dus gelijk dit voorbeeld onderuit) maar misschien kent u het wel: van die poppetjes die je neer kan zetten, of sterretjes die je aan het plafond kan plakken, die overdag zonlicht opvangen en 's nachts in het donker dan licht geven. Ze zijn licht. Nou, zo zijn u en ik bedoeld in deze donkere wereld. Ik zou zeggen: glow in the dark! Straal in de duisternis! Elke zondag komen wij hier in het volle licht van Gods aanwezigheid opladen, want vanuit onszelf geven wij niet licht. We hebben dat licht van Gods aanwezigheid, van Gods spreken, elke keer weer opnieuw nodig. Elke dag zelfs. Maar door Gods Geest mogen wij dan licht geven in deze duistere wereld. Zelf licht zijn.

Die glow-in-the-dark artikelen, ik blijf het wonderlijk vinden. Maar zo wonderlijk is het ook – en dan nog veel meer – dat u en ik licht mogen zijn. Maar dat hoeft je niet zelf te kunnen. Dat is het werk van Gods Geest.

Zou ons licht opvallen in deze wereld? Zou uw en mijn lichtje in onze samenleving wat te zien zijn deze week? Ach weet u, ik ben blij dat er ook nog heel wat andere lichtjes zijn en dat de wereld niet altijd zo donker en duister is. Natuurlijk: als ik journaal kijk, dan word ik zo verdrietig van alle oorlog en haat en - zoals Paulus opsomde - onreinheid, ontucht en hebzucht. Maar die vrouw achter de kassa was deze week wel heel vriendelijk. En die buurman bij mij in de straat vindt het heel fijn om andere mensen te helpen bij het repaircafé. En die andere man die taallessen geeft aan Oekraïners? En die mensen die ik zo nu en dan met een grijpstock op hun vrije zondag het afval uit de berm zie halen in Maarssenbroek? Laten wij ontzettend dankbaar zijn voor al die liefde, licht en wijsheid die wij in onze samenleving zien in andere mensen. Het is overigens ook wel verklaarbaar, want het christelijke geloof zit hier al ruim 1000 jaar in de bodem. Ook het seculiere humanisme dat het zonder God wil stellen, ook dat is allemaal vanuit het christendom opgekomen. Het zou ontstellend zijn als al die christelijke normen en waarden, die naastenliefde en verantwoordelijkheidsgevoel in onze samenleving nu helemaal verdwenen zijn. Liefde en licht er gelukkig nog! Wees dankbaar! Wij moeten als christenen heel radicaal zijn, maar laten wij niet al te zwart wit zijn en al te negatief over onze maatschappij spreken alsof alles slecht is en niemand te vertrouwen. De kerk heeft er soms een handje van

om de wereld buiten haar te bekritisieren. Maar niet alles is zo donker en duister...

Maar nog even naar ons lichtje toe..., zal ons lichtje dan toch nog wel te zien zijn te midden van alle andere lichtjes in onze maatschappij, zo vroeg ik mij af... Nu, ik hoop het eigenlijk wel. Want Paulus roept u en mij niet op tot een beetje gewoon netjes leven, zoals de overheid van ons verwacht. Wij zijn niet bedoeld als sfeerlichtjes, een beetje prettig licht maar met weinig impact. Nee, de hele Efezebrief door is Paulus er al druk mee: wij hebben een nieuw bestaan mogen ontvangen! God heeft ons geroepen, Hij heeft ons uitverkoren en ons een taak in Zijn grote heilsplan gegeven. Ons leven is bedoeld om verkondiging te zijn van Gods Koninkrijk. God heeft in Christus een nieuw begin gemaakt met deze wereld. Wij zijn onderweg naar Zijn toekomst, Zijn toekomst vol van hoop, vol van gerechtigheid, vol van vrede, vol van Hemzelf. *En het is aan ons om daar al iets van te laten zien: van die hoop. Van die gerechtigheid. Van die vrede. Van God Zelf.* En daarom zegt Paulus ook – nadat hij tenslotte heeft opgeroepen tot een wandelen als wijzen, een wandelen in wijsheid (vers 16): *buit de geschikte tijd uit. Benut je tijd!*

Dat klinkt natuurlijk heel modern. Efficiënt je tijd invullen dus, dat zou sommigen wel aanspreken. Een beetje timemanagement. Nee, Paulus bedoelt het anders: gebruik je tijd – de tijd die God je heeft gegeven – om te leven in de liefde, om te leven in het licht, om te leven in wijsheid. Dat geldt voor u, als jij midden in het werkzame leven staat en je probeert om zo efficiënt mogelijk met je tijd om te gaan. Maar dat geldt ook voor u, als u al lang het werkzame leven achter u heeft liggen en de tijd wat minder gevuld is. Het geldt als je kerngezond bent en alle mogelijkheden hebt. Maar ook als je ziek bent of te dealen hebt met andere beperkingen. Buit de geschikte tijd uit.

De *geschikte* tijd: Gods Geest heb je nodig om te zien wat er op welk moment van je wordt gevraagd, wanneer je moet spreken en wanneer je moet zwijgen, wanneer je op de bres moet springen en wanneer je moet verdragen. Maar buit die tijd uit. Maak er gebruik van. Ontwaak u die slaapt en sta op uit de dood en Christus zal over u lichten.

Nu, dit was de muziekles. We zouden het niet 'allemaal regeltjes' noemen, maar een muziekstuk zo gaf ik aan het begin van de preek als suggestie. Nu, ik heb het vaak na een half uur muziekles, dat ik dan denk: 'Nou, nu heb ik wel genoeg gehoord, het was behoorlijk veel. Ik moet thuis maar weer goed aan de slag.' Nou, dat wens en bid ik ons toe: dat wij thuis er veel mee aan de slag zullen gaan. Met dat wandelen in de liefde, de liefde voorop. En met wandelen in het licht, het licht van Christus laten stralen. En het wandelen in wijsheid, door de geschikte tijd goed te benutten. Om zo samen als broeders en zusters met onze levenswandel een prachtig muziekstuk, een levensstuk ten gehore te brengen... om de mensen om ons heen het te laten horen en genieten... en God daarmee de eer te geven.